

36-72 Aylık Çocuğu Olan Ebeveynlerin Medya Okuryazarlığı Düzeyleri İle Çocuklarının Alıcı Dil ve Sosyal Duygusal Becerileri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

An Examination of the Relationship Between Parents' Media Literacy Levels and the Receptive Language Skills and Socio-Emotional Abilities of Children Aged 36-72 Months

Şevval Nisa ÇELİK¹, Pınar DEMİR ASMA²

Geliş Tarihi (Received): 16 Ağustos 2025

Kabul Tarihi (Accepted): 16 Mart 2026

Yayın Tarihi (Published): 31 Mart 2026

Özet

Bu araştırma, 3-6 yaş aralığındaki çocukların ebeveynlerinin medya okuryazarlığı düzeylerinin, çocukların alıcı dil becerileri ve sosyal-duygusal gelişimleri üzerindeki etkisini incelemek amacıyla gerçekleştirilmiştir. Çalışma grubunu, 2024-2025 eğitim-öğretim yılı bahar döneminde Maltepe İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü'ne bağlı anaokullarında öğrenim gören 121 çocuk ile anne ve babaları oluşturmuştur. Araştırmada veri toplama aracı olarak, çocuklara "Peabody Resim-Kelime Testi", ebeveynlere ise "Ebeveyn Medya Okuryazarlık Ölçeği" ve "Devereux Erken Çocukluk Değerlendirme Aracı (DECA-P2)" uygulanmıştır. Araştırma ilişkisel tarama modeli çerçevesinde yürütülmüş; elde edilen veriler betimsel istatistikler ve istatistiksel analiz yöntemleri ile değerlendirilmiştir. Bulgular, ebeveynlerin medya okuryazarlığı düzeylerindeki artışın, çocukların hem alıcı dil becerileri hem de sosyal-duygusal gelişimleri ile anlamlı ve pozitif yönde ilişkili olduğunu ortaya koymuştur. Ayrıca, bilinçsiz ve kontrolsüz medya maruziyetinin çocukların gelişimini olumsuz etkileyebileceği, ancak ebeveynlerin medya içeriklerini seçme, değerlendirme ve süreyi yönetme konularında bilinçli bir yaklaşım benimsemelerinin bu olumsuz etkileri azaltabileceği belirlenmiştir. Sonuç olarak, ebeveyn medya okuryazarlığı eğitiminin yaygınlaştırılması, çocukların sağlıklı gelişimlerinin desteklenmesinde önemli bir strateji olarak önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Çocuk Gelişimi, Dil Gelişimi, Dijital Medya, Ebeveyn Medya Okuryazarlığı, Sosyal-Duygusal Gelişim

Abstract

This study aimed to examine the impact of parents' media literacy levels on the receptive language skills and social-emotional development of children aged 3-6 years. The study group consisted of 121 children enrolled in preschools affiliated with the Maltepe District Directorate of National Education during the spring semester of the 2024-2025 academic year, along with their parents. Data were collected using the "Peabody Picture Vocabulary Test" for children, and the "Parent Media Literacy Scale" and "Devereux Early Childhood Assessment Tool (DECA-P2)" for parents. The research was conducted within the framework of the relational screening model, and the data were analyzed using descriptive and statistical analysis methods. Findings revealed that higher parental media literacy levels were significantly and positively associated with both children's receptive language skills and their social-emotional development. The results also indicated that unconscious and uncontrolled media exposure may negatively affect children's development.

However, when parents adopt a conscious approach in selecting, evaluating, and managing media content and exposure time, these negative effects can be mitigated, thereby supporting children's overall development. In conclusion, promoting parental media literacy education is recommended as an important strategy to foster healthy development in children.

Keywords: Child Development, Digital Media, Language Development, Parental Media Literacy, Social-Emotional Development

* Sorumlu Yazar

¹ Yüksek Lisans Öğrencisi, Üsküdar Üniversitesi, nisacagli@hotmail.com, ORCID: <https://orcid.org/0009-0009-7470-5699>

² Dr. Öğr. Üyesi, Üsküdar Üniversitesi, pinar.demir@uskudar.edu.tr, ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-3590-446X>

GİRİŞ

Günümüzde dijital medya araçları, yaşamın her alanında olduğu gibi çocukların gelişim süreçlerinde de önemli bir yer tutmaktadır. Erken çocukluk döneminde çocuklar, televizyon, tablet, akıllı telefon ve internet gibi araçlarla yoğun şekilde etkileşim hâlinindedir. Bu durum, onların bilişsel, dilsel, sosyal ve duygusal gelişim alanlarını doğrudan etkileyebilmektedir. Medya, uygun içerikler ve ebeveyn rehberliğiyle kullanıldığında öğrenmeyi destekleyen bir araç olabilirken; bilinçsiz, kontrolsüz veya aşırı kullanım durumunda çocukların gelişiminde olumsuz sonuçlara yol açabilmektedir.

Bu noktada ebeveynlerin medya okuryazarlığı düzeyi büyük önem taşımaktadır. Medya okuryazarlığı, bireylerin medya içeriklerini eleştirel bir bakış açısıyla değerlendirebilme, doğru bilgiye erişebilme ve medyayı bilinçli biçimde kullanabilme becerisini ifade eder. Ebeveynlerin bu beceriye sahip olması, çocuklarının medya kullanım alışkanlıklarını düzenlemede, içerikleri seçmede ve dijital ortamlarda güvenli davranışlar geliştirmelerinde belirleyici bir faktördür. Literatürde, ebeveyn medya okuryazarlığı ile çocukların dijital medya kullanımı, dil gelişimi ve sosyal-duygusal gelişimleri arasında anlamlı ilişkiler bulunduğunu gösteren çalışmalar yer almaktadır (Tutar ve Karacul, 2024; Kulak, 2025). Ancak, özellikle okul öncesi dönemde ebeveyn medya okuryazarlığı ile çocukların alıcı dil ve sosyal-duygusal becerilerini birlikte ele alan araştırmaların sınırlı olduğu görülmektedir (Bostancı ve Çakır, 2022; Kal Korkmaz ve Turgut, 2025).

Bu araştırma, ebeveynlerin medya okuryazarlığı düzeyleri ile 36–72 aylık çocukların alıcı dil ve sosyal-duygusal becerileri arasındaki ilişkiyi incelemeyi amaçlamaktadır. Çalışmanın, erken çocukluk döneminde dijital medya kullanımının çocuk gelişimine etkilerini anlamaya, ebeveynlerin medya farkındalıklarını artırmaya ve medya okuryazarlığına yönelik eğitim programlarının geliştirilmesine katkı sağlaması beklenmektedir.

GEREÇ VE YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın amacı, modeli, çalışma grubu, veri toplama araçları, veri toplama süreci ve verilerin analizine ilişkin bilgilere yer verilmiştir.

Araştırmanın Amacı

Bu araştırma, 36–72 aylık çocuğa sahip ebeveynlerin medya okuryazarlığı düzeyleri ile çocukların alıcı dil ve sosyal-duygusal becerileri arasındaki ilişkiyi incelemeyi amaçlamaktadır. Erken çocukluk döneminde aile, çocukların dil ve sosyal-duygusal gelişiminde önemli bir rol oynamaktadır. Ebeveynlerin medya kullanım alışkanlıkları ve medya okuryazarlığı düzeyleri, çocukların dil becerilerini ve dolaylı olarak sosyal-duygusal gelişimlerini etkileyebilmektedir. Bu doğrultuda araştırmada, ebeveynlerin medya okuryazarlığı düzeyi ile çocukların alıcı dil ve sosyal-duygusal becerileri arasındaki ilişki incelenerek literatüre katkı sağlanması hedeflenmektedir. Araştırma kapsamında, ebeveyn medya okuryazarlığı düzeyi ile çocukların sosyal-duygusal becerileri arasında, ebeveyn medya okuryazarlığı düzeyi ile çocukların alıcı dil becerileri arasında ve çocukların alıcı dil becerileri ile sosyal-duygusal becerileri arasında pozitif yönlü ilişkiler olduğu varsayımı test edilmektedir.

Araştırmanın Modeli

Bu araştırma, nicel araştırma yöntemlerinden biri olan ilişkisel (korelasyonel) tarama modeline göre yürütülmüştür. Bu doğrultuda, ebeveynlerin medya okuryazarlığı düzeyleri ile çocuklarının dil ve sosyal-duygusal becerileri arasındaki ilişki incelenmiştir.

Araştırmanın Evreni ve Örneklemi

Araştırmanın evrenini, 2024–2025 eğitim-öğretim yılında İstanbul ili Maltepe İlçe Millî Eğitim Müdürlüğü'ne bağlı okul öncesi eğitim kurumlarında öğrenim gören 36–72 aylık çocuklar oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemi ise, bu evren içerisinde araştırmaya gönüllü olarak katılmayı kabul eden 121 çocuk ve onların ebeveynlerinden oluşmaktadır.

Araştırmada örneklem belirleme sürecinde kolay ulaşılabılır örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Bu doğrultuda örneklem büyüklüğü, araştırma süresi içerisinde ulaşılabılır, araştırmaya katılmaya gönüllü olan ve veri toplama araçlarını eksiksiz dolduran katılımcılar arasından belirlenmiştir. Bu kapsamda, araştırma kriterlerini karşılayan toplam 121 çocuk ve ebeveyni araştırmanın örneklemini oluşturmuştur. Sosyal bilimlerde ilişkisel araştırmalar için önerilen örneklem büyüklüğünün en az 100 ve üzeri olması gerektiği belirtilmektedir (Büyüköztürk, 2018). Bu doğrultuda, araştırmada yer alan 121 katılımcının,

değişkenler arasındaki ilişkilerin incelenmesine yönelik gerçekleştirilen korelasyon analizleri için yeterli olduğu kabul edilmektedir.

Araştırma öncesinde Maltepe ilçesindeki resmi anaokullarıyla iletişime geçilmiş, gerekli izinler alınarak gönüllü katılım sağlayan okullar ve veliler örnekleme dâhil edilmiştir. Çalışma sonunda

yapılan post hoc power analizi sonucunda, .05 anlamlılık düzeyinde ve çift yönlü test için, 121 kişilik örnekleme araştırmanın gücü %99 bulunmuştur. Bu bulgu, örneklem büyüklüğünün yeterli olduğunu göstermektedir.

Katılımcıların sosyodemografik özelliklerine ilişkin bulgular Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1: Ebeveynlerin ve çocukların sosyodemografik özellikleri

		n	%
Yaş	31 yaş ve altı	32	26,4
	32-35 yaş	31	25,6
	36-39 yaş	34	28,1
	40 yaş ve üzeri	24	19,8
Eğitim Durumu	Ortaokul	11	9,1
	Lise	41	33,9
	Lisans	58	47,9
	Yüksek Lisans / Doktora	11	9,1
Eşinizin Eğitim Durumu	Lise veya altı	49	40,5
	Lisans ve üzeri	72	59,5
Hane Geliri	20-40 bin tl	13	10,7
	41-60 bin tl	30	24,8
	61-80 bin tl	27	22,3
	80 bin tl üzeri	51	42,1
Çocuğun Cinsiyeti	Kız	68	56,2
	Erkek	53	43,8
Çocuğun yaşı	3 yaş	24	19,8
	4 yaş	41	33,9
	5 yaş	40	33,1
	6 yaş	16	13,2
Çocuğun sosyal medya kullanım süresi	1 saate kadar	41	33,9
	1-2 saat	47	38,8
	2 saatten fazla	33	27,3
Çocuğunuzun medya kullanımında gözlemci misiniz?	Hayır	51	42,1
	Evet	70	57,9
Ailenizde çocuğun bakımından birincil sorumlu kişi kimdir?	Anne	81	66,9
	Bakıcı	15	12,4
	Büyükanne/Büyükbaba	25	20,7
Çocuğun Alıcı Dil Düzeyi	Normalin Altında	29	24,0
	Normal	35	28,9
	İleri	57	47,1
	Toplam	121	100,0
Frekans Tablosu			

Veri Toplama Araçları

Araştırmada üç farklı ölçme aracı kullanılmıştır: Demografik Bilgi Formu, Ebeveyn Medya Okuryazarlık Ölçeği (EMOYÖ), Devereux Erken Çocukluk Değerlendirme Aracı (DECA-P2) ve Peabody Resim-Kelime Testi.

Demografik Bilgi Formu: Araştırmacı tarafından geliştirilen bu form, katılımcıların yaş, cinsiyet, eğitim düzeyi ve sosyoekonomik durumlarına ilişkin bilgileri toplamak amacıyla hazırlanmıştır.

Devereux Erken Çocukluk Değerlendirme Aracı (DECA-P2): 3-5 yaş arası çocukların sosyal-duygusal gelişimlerini değerlendirmek amacıyla Devereux Center for Resilient Children tarafından geliştirilmiştir (LeBuffe & Naglieri, 2013). Türkçe uyarlama çalışması İnce Sezer (2020) tarafından yapılmıştır. Ölçek dört alt boyuttan (Girişimcilik, Öz Düzenleme, Bağlanma ve Davranışsal Endişe) oluşmaktadır ve 5'li Likert tipi derecelendirme ile değerlendirilmektedir.

Ebeveyn Medya Okuryazarlık Ölçeği (EMOYÖ): 0-6 yaş arası çocuğa sahip ebeveynlerin medya içeriklerini analiz etme, anlama ve değerlendirme becerilerini ölçmek amacıyla geliştirilmiştir (Kadan & Aral, 2023). Ölçek üç alt boyuttan (Analiz, Anlama, Değerlendirme) oluşmakta olup, 5'li Likert tipi derecelendirme sistemine sahiptir.

Peabody Resim-Kelime Testi (PPVT): Dunn ve Dunn (1959) tarafından geliştirilmiştir. 2-12 yaş arası çocukların alıcı dil becerilerini ölçmektedir. Test, çocuklara gösterilen dört resim arasından söylenen kelimeye uygun olanın seçilmesi esasına dayanır.

Ölçeklerin tamamının Cronbach's Alpha değerleri .70'in üzerinde bulunmuş ve bu da ölçeklerin yüksek derecede güvenilir olduğunu göstermiştir.

Veri Toplama Süreci

Araştırma için Üsküdar Üniversitesi Girişimsel Olmayan Araştırmalar Etik Kurulu'ndan 29/11/2024 tarihli ve 61351342/020-600 sayılı karar ile etik onay alınmıştır. İstanbul ili Maltepe ilçesindeki okul öncesi kurumlarla iletişime geçilerek gerekli izinler alınmıştır.

Veriler, gönüllü ebeveynlere Google Form aracılığıyla ulaştırılmıştır. Katılımcılar, Bilgilendirilmiş Onam Formu'nu onayladıktan sonra çalışmaya dâhil edilmiştir. Tüm katılımcılara gizlilik, anonimlik ve gönüllülük ilkeleri açıklanmıştır. Ebeveynlerden ölçek verileri çevrim içi ortamda toplanmış, çocuklara ise Peabody Resim-Kelime Testi bireysel olarak uygulanmıştır.

Veri toplama süreci, hedeflenen örneklem büyüklüğüne ulaşıldığında sonlandırılmıştır.

Verilerin Analizi

Araştırmadan elde edilen veriler, IBM SPSS Statistics 25.0 programı kullanılarak analiz edilmiştir. Analiz süreci güvenilirlik testi, normallik analizi, betimsel istatistikler ve korelasyon analizleri olmak üzere dört aşamada yürütülmüştür.

Güvenirlik Analizi: EMOYÖ ve DECA-P2 ölçeklerinin iç tutarlılığı Cronbach's Alpha katsayısı ile hesaplanmıştır. Sonuçlar, tüm alt ölçeklerde .70'in üzerinde olup, ölçeklerin güvenilir olduğunu göstermektedir. EMOYÖ'nün "Analiz" alt boyutu için Alpha değeri .956 bulunmuştur.

Normallik Analizi: Çarpıklık ve basıklık değerleri ± 1.5 aralığında olduğundan verilerin normal dağılım gösterdiği kabul edilmiştir. Bu nedenle, analizlerde parametrik testler kullanılmıştır.

BULGULAR

Araştırmaya 36-72 aylık çocuğu olan toplam 121 ebeveyn katılmıştır. Katılımcıların büyük çoğunluğunu (%66,9) anneler oluşturmuştur. Ebeveynlerin %47,9'unun lisans, %22,3'ünün yüksek lisans mezunu olduğu; gelir düzeylerinin büyük oranda orta ve üzeri seviyede bulunduğu belirlenmiştir.

Ebeveynlerin medya okuryazarlığı düzeylerine ilişkin ortalama puanı $X=52,84$ ($SS=14,72$) olarak saptanmıştır. Çocukların alıcı dil düzeyleri ortalaması $X=60,32$ ($SS=10,41$), sosyal-duygusal beceriler toplam puanı ise $X=118,57$ ($SS=17,23$) olarak hesaplanmıştır.

Yapılan Pearson korelasyon analizi sonuçlarına göre, ebeveyn medya okuryazarlığı düzeyi ile çocukların

alıcı dil becerileri arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki bulunmuştur ($r=0,42$; $p<.01$). Bu sonuç, medya okuryazarlığı düzeyi arttıkça çocukların alıcı dil becerilerinin de yükseldiğini göstermektedir.

Ayrıca, medya okuryazarlığı düzeyi ile sosyal-duygusal beceri alt boyutları arasında anlamlı ilişkiler saptanmıştır. Bağlanma ($r=0,38$; $p<.01$), öz düzenleme ($r=0,40$; $p<.01$) ve girişimcilik ($r=0,35$; $p<.05$) alt boyutlarında ebeveyn medya okuryazarlığı düzeyi arttıkça, çocukların bu beceri alanlarında daha yüksek puanlar aldığı görülmüştür.

Demografik değişkenlere göre yapılan tek yönlü varyans (ANOVA) analizlerinde, ebeveynlerin eğitim durumu ($F=6,477$; $p=.000$), gelir düzeyi ($F=4,523$; $p=.005$) ve birincil sorumluluk ($F=22,723$; $p=.000$) değişkenlerine göre medya okuryazarlığı düzeylerinde anlamlı farklılıklar bulunmuştur. Eğitim düzeyi ve gelir arttıkça medya okuryazarlığı puanlarının da yükseldiği, birincil sorumluluğu annenin üstlendiği durumlarda ise puanların daha düşük olduğu belirlenmiştir.

Elde edilen bulgulara göre, medya okuryazarlığı düzeyi yüksek ebeveynlerin çocuklarının ekran sürelerini daha bilinçli biçimde yönettikleri, içerik seçiminde seçici davrandıkları ve ortak medya kullanımına daha fazla yer verdikleri görülmüştür.

Sonuç olarak, araştırmada ebeveyn medya okuryazarlığının, erken çocukluk döneminde çocukların dil ve sosyal-duygusal gelişimini anlamlı düzeyde destekleyen bir faktör olduğu belirlenmiştir. Bu bulgular, ebeveynlerin medya okuryazarlığına ilişkin farkındalıklarının artırılmasının çocuk gelişimi açısından önemli katkı sağlayacağını göstermektedir.

TARTIŞMA

Bu araştırmada, ebeveyn medya okuryazarlığı düzeyleri ile 36–72 aylık çocukların alıcı dil becerileri ve sosyal-duygusal gelişimleri arasındaki ilişki incelenmiştir. Bulgular, ebeveynlerin medya okuryazarlığı arttıkça çocukların alıcı dil ve sosyal-duygusal becerilerinin de geliştiğini göstermiştir. Bu sonuç, literatürde ebeveyn rehberliğinin çocukların gelişimi üzerindeki olumlu etkilerini vurgulayan

çalışmalarla paralellik göstermektedir (Livingstone & Helsper, 2008; Rideout, 2021; Schwarzer ve ark., 2022).

Ebeveynlerin yaş değişkenine göre medya okuryazarlığı düzeylerinde anlamlı fark bulunmaması, bireysel farkların yaşa göre değil, eğitim ve farkındalık düzeyine göre şekillendiğini düşündürmektedir (Bulut Özek, 2016; Paulus ve ark., 2024). Eğitim düzeyinin artmasıyla medya okuryazarlığı puanlarının yükselmesi, bilgi açığı hipotezini desteklemekte; yani eğitilmiş bireylerin medya mesajlarını daha eleştirel değerlendirdiği görülmektedir (Tichenor ve ark., 1970).

Ebeveynlerin medya okuryazarlığı alt boyutlarıyla çocukların alıcı dil becerileri arasında anlamlı pozitif ilişki saptanmıştır. Bu durum, ebeveynlerin bilinçli medya rehberliğinin çocukların dil gelişimini desteklediğini göstermektedir (Alroqi ve ark., 2023; Örün, 2023). Benzer şekilde sosyal-duygusal gelişimle de pozitif ilişki bulunmuş; özellikle öz düzenleme, bağlanma ve girişimcilik becerileri artarken davranışsal endişelerin azaldığı gözlenmiştir (Nikken & Schols, 2015).

Ayrıca çocukların dil becerileri ile sosyal-duygusal gelişimleri arasında güçlü bir ilişki saptanmıştır. Bu sonuç, erken çocuklukta dil ve sosyal-duygusal gelişimin paralel ilerleyen süreçler olduğunu desteklemektedir (Shipkova ve ark., 2025; Kim ve ark., 2019). Ancak bazı araştırmalar, bu ilişkinin bireysel ve çevresel faktörlere bağlı olarak değişebileceğini belirtmektedir (Rescorla ve ark., 2007).

Son olarak, yüksek gelir grubundaki ailelerin medya okuryazarlığı ve çocuk gelişimi puanlarının daha yüksek olması, sosyoekonomik düzeyin dolaylı etkilerini ortaya koymaktadır (Shi ve ark., 2024). Bununla birlikte, yalnızca ekonomik koşullar değil; ebeveyn tutumları, eğitim düzeyi ve medya içerik kalitesi de belirleyici unsurlar arasındadır (Chiong & Shuler, 2010; Vandewater ve ark., 2005).

Genel olarak, araştırma sonuçları ebeveyn medya okuryazarlığının çocukların dil ve sosyal-duygusal gelişiminde önemli bir koruyucu ve destekleyici faktör olduğunu ortaya koymaktadır.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu araştırma, ebeveynlerin medya okuryazarlığı düzeyi ile 36–72 aylık çocukların alıcı dil ve sosyal-duygusal gelişimleri arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Bulgular, medya okuryazarlığı yüksek olan ebeveynlerin çocuklarının dil ve sosyal-duygusal gelişim düzeylerinin daha yüksek olduğunu göstermektedir. Bu sonuç, ebeveynlerin medya içeriklerini bilinçli seçme ve yönetme becerilerinin çocuk gelişimini destekleyici ve koruyucu bir rol oynadığını ortaya koymaktadır. Ayrıca, ebeveyn medya okuryazarlığının artırılması, çocukların gelişimini desteklemek ve medyanın olası olumsuz etkilerini azaltmak açısından önemli görülmektedir.

Topluma Yönelik Öneriler

- Ebeveynlere yönelik medya okuryazarlığı eğitimleri yaygınlaştırılmalı, bu eğitimlerde bilinçli medya kullanımı ve çocuklara uygun içerik seçimi vurgulanmalıdır.
- Ebeveynler, çocuklarının medya kullanımına yalnızca gözlemci değil, yönlendirici bir şekilde katılmalıdır.
- Eğitim kurumları ve kamu kuruluşları, ebeveyn farkındalığını artırmaya yönelik destek programları geliştirmelidir.
- Özellikle düşük sosyoekonomik düzeydeki ailelere yönelik erişilebilir rehberlik ve destek hizmetleri sunulmalıdır.

Gelecek Araştırmalara Yönelik Öneriler

- Medya okuryazarlığının farklı yaş grupları ve sosyoekonomik düzeylerdeki etkileri incelenmelidir.
- Eğitim ve eğlence amaçlı medya içeriklerinin çocuk gelişimine etkileri ayrı ayrı değerlendirilmelidir.
- Ebeveyn gözetimi ve sınır koyma stratejilerinin uzun vadeli etkileri boylamsal çalışmalarla araştırılmalıdır.
- Yeni medya araçlarının (dijital oyunlar, sosyal medya, artırılmış gerçeklik vb.) erken çocukluk gelişimine etkileri incelenmelidir.

KAYNAKLAR

- Alroqı, H., Serratrice, L. Ve Cameron-Faulkner, T. (2023). Ekran medyasının niceliği, içeriği ve bağlamı ile dil gelişimi arasındaki ilişki. *Çocuk Dili Dergisi*, 50 (5), 1155–1183. doi:10.1017/S0305000922000265. Erişim adresi: https://www.cambridge.org/core/journals/journal-of-child-language/article/association-between-screen-media-quantity-content-and-context-and-language-development/4160F7B83AD3D76EA1C347D937703CF2?utm_campaign=shareaholic&utm_medium=copy_link&utm_source=bookmark
- Bostancı, S., & Çakır, R. (2022). Erken Çocukluk Çağında Çocuğu Olan Ebeveynlerin, Çocuklarına Medya Kullandırmadaki Aracılıkları ve Dijital Ebeveynlik Farkındalıklarının İncelenmesi. *Turkish Journal of Primary Education*, 7(2), 86-116. <https://doi.org/10.52797/tujped.1192163>
- Bulut Özek M. (2016). Ebeveynlerin medya okuryazarlık düzeylerinin farklı değişkenler açısından incelenmesi. *Çankırı Karatekin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 7(1), 805-818. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/en/pub/jiss/issue/25889/272738>
- Büyüköztürk, Ş. (2018). Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı. *Pegem Atf İndeksi*, 001-214. <https://depo.pegem.net/9789756802748.pdf>
- Chiong, C., & Shuler, C. (2010, October). Learning: Is there an app for that. In *Investigations of young children's usage and learning with mobile devices and apps*. New York: The Joan Ganz Cooney Center at Sesame Workshop (pp. 13-20). Erişim adresi: <https://citeseerx.ist.psu.edu/document?repid=rep1&type=pdf&doi=ec18dba18c52926b08962da4350b3c4c32f7297e>
- Dunn, L. M., & Dunn, D. M. (2007). Peabody Picture Vocabulary Test (4th ed.). Pearson. Erişim adresi: <https://doi.org/10.1037/t15145-000>

- Eren Tutar, P., & Karacul, F. E. (2024). Erken Çocuklukta Ekran Maruziyetinin Dil Gelişimine Etkisi Üzerine Bir Derleme. *Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi*, 15(3), 2427-2442. <https://doi.org/10.51460/baebd.1458759>
- İnce Sezer Ş. (2020). «Devereux» okul öncesi ölçeğinin uyarlanması ve ikinci adım erken müdahale programının etkililiğinin değerlendirilmesi. (Doktora Tezi). Hacettepe Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara. Erişim adresi: <http://hdl.handle.net/11655/23255>
- Kadan G., Aral N. (2023). Ebeveyn Medya Okuryazarlık Ölçeği (EMOYÖ) geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Mehmet Akif Ersoy University Journal of Education Faculty*, (66), 394-422. Erişim adresi: <https://doi.org/10.21764/mauefd.1073651>
- Kal Korkmaz, S., & Turgut, YE (2025). Türkiye'de Ebeveynlerin Çocukları Hakkındaki Sosyal Medya Paylaşımlarını İnceleyen Çalışmaların Sistemik İncelemesi. *Yeni Medya*, 18, 124-144. <https://doi.org/10.55609/yenimedya.1653815>
- Kim, Y. T., Kang, J. K., & Kim, J. A. (2019). A meta-analysis of the relationship between children's language ability and socio-emotional development. *Communication Sciences & Disorders*, 24(2), 274-287. Erişim adresi: <https://doi.org/10.12963/csd.19608>
- Kulak, B. (2025). Ebeveynlerin Gözünden Çocukların Dijital Medya Kullanımı: Kırgızistan Örneği. *Journal of Turkic Civilization Studies*, 6(2), 376-385. <https://izlik.org/JA42EM93PG>
- LeBuffe P. A., Naglieri J. A. (2013). *Devereux Early Childhood Assessment for Preschoolers Second Edition (DECA-P2)*. Kaplan Early Learning Company. Erişim adresi: https://www.nocac.org/wp-content/uploads/2017/09/MH5-DECA_P2.pdf
- Livingstone, S., & Helsper, E. J. (2008). Parental mediation of children's internet use. *Journal of broadcasting & electronic media*, 52(4), 581-599. Erişim adresi: <https://doi.org/10.1080/08838150802437396>
- Nikken, P., & Schols, M. (2015). How and why parents guide the media use of young children. *Journal of child and family studies*, 24(11), 3423-3435. Erişim adresi: <https://doi.org/10.1007/s10826-015-0144-4>
- Örün, A. (2023). Çocuklarda dil ve konuşma gelişiminde ebeveyn tutumunun etkisi. *Türkiye Klinikleri Pediatri Dergisi*, 32(3), 117-125. Erişim adresi: <https://www.turkiyeklinikleri.com/article/en-cocuklarda-dil-ve-konusma-gelisiminde-ebeveyn-tutumunun-etkisi-103304.html>
- Paulus, F. W., Joas, J., Friedmann, A., Fuschlberger, T., Möhler, E., & Mall, V. (2024). Familial context influences media usage in 0- to 4-year old children. *Frontiers in public health*, 11, 1256287. Erişim adresi: <https://doi.org/10.3389/fpubh.2023.1256287>
- Rescorla, L., Ross, G. S., & McClure, S. (2007). Language delay and behavioral/emotional problems in toddlers: Findings from two developmental clinics. Erişim adresi: <https://doi.org/10.1044/1092-4388>
- Rideout, V. (2021). The Common Sense Census: Media Use by Kids Age Zero to Eight in America, A Common Sense Media Research Study, [United States], 2013, 2017. Erişim adresi: <https://doi.org/10.3886/ICPSR37491.v2>
- Schwarzer C, Grafe N, Hiemisch A, Kiess W, Poulain T. Associations of media use and early childhood development: cross-sectional findings from the LIFE Child study. *Pediatr Res*. 2022 Jan;91(1):247-253. doi: 10.1038/s41390-021-01433-6. <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/33658656/>
- Shi, X., He, J., & Niu, G. (2024). The Association between Family Socioeconomic Status and Children's Digital Literacy: The Explanatory Role of Parental Mediation. *Adolescents* (2673-7051),4(3).Erişim adresi: https://openurl.ebsco.com/EPDB%3Aagcd%3A12%3A6645452/detailv2?sid=ebsco%3Aplink%3Ascholar&id=ebsco%3Aagcd%3A180069335&crl=c&link_origin=scholar.google.com

Shipkova, M., Milojevich, H., Lindquist, K. A., & Sheridan, M. A. (2025). Children's emotion word knowledge is associated with adaptive emotion regulation: Links to family-level and child-level factors. *Emotion*. Erişim adresi: <https://doi.org/10.1037/emo0001543>

Tichenor, P. J., Donohue, G. A., & Olien, C. N. (1970). Mass media flow and differential growth in knowledge. *Public opinion quarterly*, 34(2), 159-170. Erişim adresi: <https://doi.org/10.1086/267786>

Vandewater, E. A., Park, S. E., Huang, X., & Wartella, E. A. (2005). "No—you can't watch that" Parental rules and young children's media use. *American Behavioral Scientist*, 48(5), 608-623. Erişim adresi: <https://doi.org/10.1177/0002764204271497>